Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 13 (501). Неділя, дня 31. березня 1929. Рік XI.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має 6 шпальт анонсових) 0·24 зол., для дрібних промисловців укр. інстит 0·16 зол. Дрібні оголошення по 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголошення 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністрації по 0·10 зол. за слово Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші. Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

УПАДОК ТРАДИЦІЇ.

Кождий з наших селян добре знає, що то значить „господарська дитина“, „господарський син“ чи „господарська дочка“. Цими словами означується селянську дитину гарно виховану. Коли цей хлопець або ця дівчина робить щось негарного, то щоби їх опамятати, вистарчить їм пригадати, що „господарська дитина“ так не повинна робити. А батькам дітей лице лупається від сорому, коли хтось на їхню дитину покаже пальцем і скаже: „Це не господарська дитина“. Бо під висловом „господарська дитина“ розуміємо не лиш дитину добре виховану, але й дитину порядних і статочних батьків, порядного і статочного роду. „Господарською дитиною“ звемо таку дитину, якої батьки, діди і прадіди були чесними і працьовитими господарами, або, коротко сказавши, мали добре імя в своїм селі і околиці.

Інакше воно є, коли в селі покутує память, що в якійсь родині був злодій, обманець, палій, кривоприсяжник чи покритка і тд. — то про потомків цієї родини не говориться, що вони „господарські діти“. А на випадок, коли вони щось злого роблять, то кожний тільки махне рукою і скаже: От злодійського або сякого чи такого накорінку; від него не можна нічо кращого сподіватися.

Отже титул „господарська дитина“ є цінним скарбом, одержаним в спадку від своїх батьків, і який то скарб направду господарська дитина старається берегти як ока в голові і своїм потомкам передати. В неї будиться родинна гордість на славу, велич і цінність свого роду і та родинна гордість є принукою робити добре, поступати в життю так, щоби славу свого роду вдержати і своїм потомкам передати. В котрих родинах з покоління на покоління переходять відомости про вартість і славу свого роду, то такий рід не тільки удержується добрим і славним, але ще й набирає більше пошани і поваги.

Коли батьки переказують своїм дітям, діти — внукам, внуки — правнукам, про гарні і славні хвилі з минувшини свого роду, то це переказування називається родинною традицією. Традиція є латинське слово і означає передавання або переказування. А традиція може бути не лишень родинна, але і станова, громадська, державна, національна. Годі в нинішній статті всі роди традиції обговорити. Ми лиш обмежимось прикладами. „Господарська донька“ не піде заміж за якогось приблуду, підпанка, бо на це не дозволяє її традиція господарського (хліборобського) стану. В оповіданню М. Вовчка п. н. „Козачка“ маємо приклад, як одна козачка ломить традицію козачого села і виходить заміж за кріпака. Цей крок молодої і недосвідної козачки ціле село уважає нещастєм. Державницькою традицією є у нас гетьманство, злучене з історичними постатями, а особливо Б. Хмельницьким, П. Дорошенком, І. Мазепою і П. Орликом.

На родовій, становій і громадській традиції спирається і національно-державницька традиція. Тому треба нам запобігливо берегти родової традиції і її своїм дітям передавати.

Війна зі всяким своїм лихом принесла нам і руїну традиції, в першій лінії — родинної. Батьки, от-ті чесні господарі-хлібороби, з роспукою глядять, як з „господарських дітей“ стають „негосподарські діти“. Сини порядних господарів під впливом всякого шумовиння допускаються поганих вчинків, піячать — доньки, молоді дівчата, в корчмі висиджують, без сорому заливаються горівкою, а вслід за тим тратять дівочу честь. Так заникає в нас родинна традиція. А упадок нашої сільської молодіжи зачинається від того, що вона вчиться легковажити добре імя свого роду, в першій мірі добре імя своїх батьків. Тому то ми з признанням піднесли в передпослідним числі „Укр. Гол“, що одна громада в бучацькім повіті, бачучи, що її молодіж ломить традицію села і пхається непрошена на весілля і там допускається розбишацтва, заборонила молодим непрошеним влізливцям ходити на весілля. Так бореться з лихом громада, для якої громадська традиція є дорогою.

Перед війною у нас була зберігана традиція стану хліборобського, священичого і міщанського, а також традиція ходачкової шляхти. Всі ті традиції у нас забуваються. Про селянсько хліборобську ми вже вище сказали. Традиція священичого стану з кождим днем затирається. Нове покоління входить в цей стан без традиції. Є і стремління цю традицію, цю культурну остою села, пляново знищити - а на еї місці, мовляв, витворювати нову традицію. Міщанська традиція майже затерта, (яворівське міщанство!). Те саме і з ходачковою шляхтою. Тут вже перед війною зі шляхоцької традиції лишилась була лишень шляхоцька бута без ніяких цінностей. Були старання кількох інтеліґентів, що вийшли з ходачкової шляхти, обновити цінности шляхоцької традиції, а саме національну гордість, лицарскість—але початки зруйнувала війна. Нині між шляхтою упадок великий.

За тим всім іде і упадок національно-державницької традиції. Хто був на загальних зборах „Просвіти“ в грудні 1926, той чув, як один коломийський адвокат громи кидав на „Просвіту“ за те, що у своїх виданнях пише про „якихсь гетьманів“ і инші буржуйські „вигадки“. Так нищиться нашу національно-державницьку традицію, не даючи на це місце нічого, хиба большевицькі „цін-ности“. А преціньже нема народу, який істнувавби без національної традиції, бо такий народ бувби „Іваном без роду, без імени“. Бо як в родині традиція велить потомкам наслідувати добрі вчинки предків і здержує їх від такого, що принеслоб неславу родині, так воно є і з національно-державницькою традицією. Вона велить нам поступати так, щоб ми стали державною нацією.

Як помогти нашим селянам на весні.

Пишуть люде з ріжних сторін краю до мене і до самбірської філії „Сільського Господаря“ про ціни морвових дерев і морвового насіння і просять продати їм цего товару і засягають всяких рад в справі морви і шовківника. Всім заінтересованим заявляю ще раз, що в Самборі не продається морвових дерев, ані насіння. До цего уповажнене є лишень Товариство „Сільський Господар“ у Львові вул. Зіморовича ч. 20 і туди треба писати. Найкраще булоб, якби якийсь інтеліґент в селі займився тим ділом; нехай спише всіх селян, котрі бажають занятись шовківництвом, кілько котрий візьме деревець. За 100 штук однорічних 8 зл. — а трилітне одно деревце коштує 3.50 зл. Це письмо треба вислати **зараз** до „Сільського Господаря“ до Львова, бо замовлення приймається лишень до кінця марта. „Сіль. Госп.“ видає також раз на місяць ґазетку під назвою „Шовківництво“, яко додаток до часописи „Сільський Господар“, де читач знайде всі пояснення в справі годівлі „шовкопрядки“ і дерев морвових, а незабаром вийде обсібна книжочка, котру всі дістануть у „Сіль. Госп“. При кінці цвітня зачне „Сіль. Госп.“ розсилати замовлення і кождий у свій час дістане. Випадалоби, щоби кожде українське село спровадило хотяй 100 маленьких однорічних деревець за 8 зл., і хотяй 5 dkg. насіння за 1 зл. 50 ґр. З цего насіння, як зійде, повинноби вирости хотяй 400 деревець. Пригадую, що в землі мочаристій, підмоклій, не удасться ані одно, ані друге. По засадженню треба щоденно деревця і насіння підливати. Щоби насіння скорше зійшло, треба його вимочити на дві доби в літній і соленій воді. Землю треба глубоко скопати і добре згноїти. Решту прочитаєте все в часописи „Сільський Господар“, у відділі „Шовківництво“.

* * *

Звертаю увагу нашому селянству, що тепер треба стинати зрази до щіплення деревець овочевих, бо незадовго злізе сніг і дерева під впливом тепла зачнуть віджививати і соки почнуть кружити. Стяті зрази заховати в зимній пивниці, десь в піску загребати. Зрази стинати з верха дерева, або з полудново східної сторони. Хто має красні сади і добірні ґатунки овочів, повинен натяти зразів кілька сот прутиків і роздати селянам, або задати собі труду і нащіпити їм, щоби богацтво між нашим народом множилося. Я що року роздаю кількасот зразів, хто лишень зголоситься. Сего року маю рівнож схованих кілька сот прутиків яблок-пармен, сливок-ренґлод і клепарівських черешень, по які до мене огородники ідуть як по свячену воду, бо ця деревина підчас війни у Львові на Клепарові цілком вигинула, а заховалась десь лишень у перемишлянськім повіті. Мої яблока пармени є такі красні, що на львівській виставі перед двома роками дістали нагороду. За одно яблоко нині можна брати пів золотого, виглядає, так свіжо, якби нині з дерева зірване, а триматися буде до наших Зелених свят! Кождому тих зразів дам, хто лишень прийде, а пішлю почтою, хто долучить марку на оплату. Сливки ренґлоди великі як яблока, можна їх рівнож щіпити і колись за них добрі гроші брати, як і за клепарівські черехи, такі великі як сливки.

Звертаю рівнож увагу на це, що послідний час забратися нашому селянству до нової господарки лісковим горіхом, тим делікатним і ніжним у смаку овочем наших гірських склонів. Як лишень сніг злізе, треба викопати собі кілька або кільканайцять корчів ліскового горіха і обсадити ним всі неужитки коло хати, всі дебри урвища, а за рік, два, возьмуть гарний гріш. Так само повинно наше селянство заопікуватися свербигузом (рече-пече) і обсадити ним всі навіть каменисті дебри, урвиска, вирубати верби, а засадити гече-пече, з котрого червоних овочів можна мати першої кляси вино, ліпше як токайське, за що рівнож можна взяти добрий гріш. Люде добрі! морози нас опустили, беріться до роботи, старайтеся вихіснувати на свою користь всі твори природи, які вас оточують, ідіть з поступом часу, плекайте морвові дерева, розводіть сади, ублагородняйте овочі через щіплення найгарнійшими тревалими ґатунками, садіть лісковий горіх коло хати, займіться й свербигузом, учіться все гаразд використати, як Німці, Чехи, Анґлійці — бо тому вони богачі, приказують цілому світови... — *Іван Филипчак.*

Військовий податок.

Ще в 1926 р. Рада Міністрів впровадила в життя одночасно з законом про загальну військову службу т. зв. військовий податок. Він мав розтягатися на всі ті особи, які військової служби чинної не відбули а платити мали його ось в такій висоті:

1) Перенесені до резерви, які служби в війську не відбули — 10 зл. 2) призначені до загального ополчення з оружем — 20 зл. 3) Призначені до загального ополчення без збруї — 15 зл. і 4) Нездібні до військової служби — 10 зл. річно.

Податок той стягають і визначують Скарбові Уряди, а накази заплати розсилають щорічно 1. жовтня з тим, що податок мусить бути вплачений найдальше до 1. листопада зглядно до 30. днів після доручення наказу. Відклик від заплати можна вносити так, як і при всяких инших податках до Ізби Скарбової через Скарбовий Уряд до 30 днів від дня доручення, одначе цей відклик не має сили здержуючої — податок муситься заплатити. Всякі залеглости і належитости незаплачені стягають податкові екзекутори.

Податок цей вигасає сам через себе, коли 1) того, що платить, покличуть до війська, коли зголоситься до нього добровільно, та коли вмре і 2) коли платник покінчить 40 рік життя.

Одначе увільненими від цього податку можуть бути: а) коли платник відбув якісь вправи (ćwiczenia) військові і предложить урядови скарбовому посвідку з відповідного відділу чи формації або посвідку Повітової Команди Доповнень; б) коли платник є неспосібний до праці умової чи фізичної і предложить посвідку з громадського уряду на це до уряду скарбового і в) коли платник зістає на удержанні громади чи якої добродійної інституції (шпиталю то-що).

Часописи, правда, ще минулого року заповідали, що з цього податку було дуже мало доходу для держави і його з приводу великих коштів стягання навіть мали знести — одначе не досі не сповнилося.

Всеж таки кождий начальник громади та кождий свідомий чоловік повинен, знаючи, як село є обтяжене, старатися, щоб люди можливість законну використали і не платили податку тоді, — як його платити не належить.

Село зрозуміло.

На двох великих зїздах представників найширших кругів українського населення Західних Земель, якими були VI Краєвий Кооперативний Зїзд (13- 15. III) і Загальні Збори Матері „Просвіти“ (21. III.) делеґати-селяне серед повені усяких рад про відбудову нашого економічного життя та його майбутні шляхи освіти, ясно станули на становищі, що ні одно ні друге не піде як слід, коли село не викине найгіршого їх ворога з села — горівки.

Село зрозуміло, що той ворог мусить бути зліквідований і то як найшвидше.

Але село не тільки зрозуміло. Село поставило домагання, щоби ті, які проводять селови та надають напрям економічній та освітній роботі серед стріх, станули провідниками в боротьбі з тим ворогом і повели карні ряди зорґанізованих селян у побідний з ним бій.

Селянин Сухоребський з Яблонова поставив домагання на Кооперативному Зїзді, щоб кооперативні робітники дали примір алькогольної абстиненції та взяли провід у свої руки в бою з горівкою.

Селянин Микола Лепкалюк з Косова Старого на Загальних Зборах Матері „Просвіти“ поставив таке саме домагання і до освітних керманичів по селах, додаючи, що члени виділів всіх Читалень повинні абсолютно не уживати алькоголю а „Просвіта“ повинна тої справи пильнувати тай своїми виданнями допомогти селу позбутися лячної горівчаної язви.

Честь тим свідомим селянам!

Але не тільки честь. Іх голоси треба уважати голосом мілионів, що домагаються помочі в боротьбі з горівкою. І того голосу мусить послухати кождий, хто проводить нацією та кермує його походом.

Мусить його зрозуміти і приноворитися до нього кождий свідомий Українець і пійти з помічю на село до тих, що

Pr. 13/29/2. Sąd okręgowy karny w Przemyślu postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczyspolitej Polskiej z dnia 10. maja 1927 poz. 398 Dz. Rz. P. Nr. 45. ex 1927 dokonane dnia 5-go marca 1929 r. przez Starostwo w Przemyślu zajęcie czasopisma „Ukraińskij Hołos“ Nr. 10/6498 z 10. marca 1929, z powodu, że zamieszczony w tem czasopiśmie artykuł p.t. „z Polszczi i pro Polszczu“ — zawwierają w sobie znamiona, a to: występku z art. I. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 10. maja 1927 poz. 399 Dzup. ex 1927, b) oraz wydać po myśli przepisu z art. 77 cyowanego na wstępie rozporządzenia tzakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia. — Sąd okręgowy w Przemyślu, Oddział VI. dnia 14. marca 1929 (—) Wilecki.

боротьбу підняли з зеленим змієм.

Мусить його послухати Р. С. У. К. і порушити ту справу і в своїх виданнях і в свойому часописі і через своїх люстраторів та інструкторів.

Мусить врешті і Матір „Просвіта“ піти за тим голосом і так, як все дбала про село — так і цим разом мусить подбати, щоб йому дати помічну руку.

Село домагається! — *К-к*

Дописи.

Волиця, пов. Сянік. Дня 3. II. цр. відбулися основні Загальні Збори читальні „Просвіти“ в Волици. На збори прибули як гості: Всеч. о. Андрейчик, голова Філії сяніцької, п. Василь Подубинський, делеґат Філії, та Вп. Др. Жук, адвокат з Буківська. Збори відбулися в хаті п. Стефана Семаньчика, свідомого селянина та місцевого дяка, який відступив свою хату на примішення для читальні. Зборами проводив місцевий парох о. Малко, взірцевий душпастир та щирий український патріот, котрого члени вибрали одноголосно головою читальні. Промовляли на Зборах: Вп. Др. Жук, котрий пояснив статут та значіння „Просвіти“ для села, Всеч. о. Андрейчик взивав молодіж до праці в читальні та щоби не вносила до читальні партійности. П. Василь Подубинський виголосив просвітянський реферат та взивав зверхність громадську, щоби ішла на руку читальні та матеріяльно їй допомагала в початках, що приобіцяв зробити начальник громади п. М. Тарнавчик, а його вибрано містоголовою читальні. Настрій Зборів був піднесений та святочний, бо се перше свято того рода в Волици, котра до війни була під впливом кацапським. Примір гарний для молодих дав оден старий дідусь, котрий, добувши дрожачими руками з череса золотого, підійшов до стола і просив, щоби і його вписати в члени читальні, та господар хати п. Семаньчик, котрий цілу свою сімю вписав в члени. Відрадним явищем і це, що участь в Зборах взяли дівчата і жінки, бо у нас на Лемківщині це рідкість. Вірю, що читальня „Просвіти“ в Волици сповнить в цілости своє завдання у свойому селі та розкине лучі освіти і на сусідні села в тім глухім куті. На закінчення промовив Всеч. о. Малко, котрий в імени своїх парохіян і читальні подякував гостям за участь, в першій мірі Вп. Др. Жукови, котрий власновільно обовязався що неділі приходити до Волиці з відчитом, помимо того, що має 4. км. дороги. Думаю, що сусідні громади не останутъ позаду Волиці але підуть за її приміром та ще в цім році заложать у себе читальні. — Гість.

Жапалів, пов. Любачів. Від якогось часу в Жапалові починають підносити голову всякого рода жидівські „іванки“, котрі висиджують цілими днями в коршмі, розкриваючи там все до найменшого, а жидки опісля сміються, мовляв — ми все до найменшого знаємо від ваших людей, що діється в селі, а навіть що „єґомосьць“ говорить в церкві. Люди-люди! Де ваше честь? Такі то саме людці підбунтували панських форналів, а ці, коли приїхав аматорський гурток з Ришкової-Волі серед тріскучого морозу, щоби відограти штуку п. н. „Жертва темноти“, не хотіли навіть впустити аматорів до теплої комнати, аж щойно треба було жандарма, який розігнав цю голоту, яка серед простацьких проклонів вийшла. Представлення відіграли ришковільці гарно, а саля була виповнена по береги. По представленню заспівав хор під проводом п. Гаврилця кілька народніх пісень, а молодий аматор п. Лис протанцював дуже гарно кілька нац. танців. Шкода лишень, що не прийшли ці, які є живими жертвами темноти. Вони то вже при кінці, бачучи, що представлення відограваюгь, таки без сорому прийшли на салю без білету. Це має бути примір для молодих? То так гарно виховується своїх наслідників, коли намовляється до цего, щоби не дати салі для сусідів та опісля грозиться бійкою та ножем? Оскільки нище стоїть Жапалів от хочби від Ришкової-Волі, а вам не сором, молоді? Ви, місто обурюватись на це, що чужі люди приїзджають того, щоби показати, як має гратись штуку, покажіть і ви свої талани, а не виставляйте собі такого поганого свідоцтва. На будуче таке не повинно бути, а підшептам всяких поганців треба протиставитись, бо як про вас будуть думати ваші сусіди ровесники? Я думаю, що на славі добрій і своїй і читальні таки повинно вам залежати. Всякі особисті порахунки мусять конче пропасти в читальні, бо це до нічого доброго не веде. Подяка належиться Ам. Гурткові в Ришковій-Волі, який потрудився до Жапалова зі своєю штукою, а зокрема п. Гаврилцеві та п. Лемесі ст. прав.

Колодіївка, пов. Скалат. У нас пізною осеню убили на забаві парубка з сусідного села. Відбувся суд в Тернополі над убійцями і їх увільнили. Цей вирок зробив в селі велике враження: люди бояться, бо непевні тепер життя, коли убійство чоловіка лишилось непокаране. Зіпсуття у нас загальне і тому культурно-національне життя в упадку. Деякі киринники вихвалюються, що завалять читальню і кооперативу. Оден з них позичив перед війною 200 кор. народних грошей і купив за ті гроші поле. Ті гроші представляли перед війною 40 долярів. Коли люди упімнулись о гроші, даруючи йому процент, то цей „патріот“ сказав безсоромно, що нічо не дасть, бо передвоєнні довги пропали. Таке то у нас. Купив цей киринник поле, вже 15 літ уживає те поле, а тепер є так безсоромний, що навіть капіталу без проценту не хоче віддати. А нам грошей треба, бо виставили ми дім вартости 2000 долярів. Цей дім ще не скінчений і грошей нам треба, а цей киринник не то не хоче гроший віддати, але ще грозить нам, що надбане народне майно зруйнує. (Від Редакції: Радимо справу цего довгу віддати адвокатови, щоб на судовій дорозі стягнув довг разом з відсотками).

Прусинів, пов. Сокаль. Наше село темне, нема хати, де люди моглиб збиратися і просвічатися. Є в нас деякі одиниці, що хотіліб народний дім побудувати, але тяжко буде у нас дійти до свого дому, бо старші, особливо жінки, замість направляти молодіж на добру дорогу, ще її псують. А є в нас жінки розпустниці. Їх чоловіки тяжко працюють, чи то в Канаді, чи тут, щоб діти мали кусень хліба, а їх жінки гуляють. Так на приклад у нас д. 9 і 10 березня справляли пущення, зване „колодка“. Господині збираються по 12 або і більше в одній хаті, приносять туди муку, сало і т.п., складають по 5 зл. на горівку і пють зі своїми синами і доньками. А мужів своїх роблять на той день хорими, як вони є в селі. А як вони в Канаді, то ще ліпше! І от на такій забаві жінки, що є матірями старших дітей, гуляють з кавалірами і псують ще молодіж. Та тут таки мужі завинили. Вони повинні повчити свої жінки-помийниці, що не лиш їм приносять сором, але й цілому селу, а до того ці розпустниці парубків і дівчат псують. Бо щож буде з таких парубків і дівчат, коли будуть їх розпивати всякі розпустниці? І то діється тоді, коли по инших селах люди відбувають голосовання проти коршми, щоби її з села позбутись.

З Польщі і про Польщу.

Минулого тижня у вівторок в день св. Юзефа, в Польщі з парадами святкували іменини Пілсудського. Свято зачалося ще в неділю, так що тривало три дні. Українці не можуть нічо закинути цему святови. Хто так часто має причину до радости, що побіч іменин президента держави також іменини маршалка Пілсудського хоче святкувати, кому свято 3. мая не вистарчає так, що ще треба 11-го падолиста додавати — той на правду почувається щасливим. Далеко щасливіщим, як ми Українці. — З новин політичних є та, що б. міністра скарбу, Чеховича, сойм більшостю голосів рішив поставати перед державний трибунал як обжалованого за те, що видав без дозволу сойму 563 міліони. Через те ще більше загострились противенства між урядом а соймом. На тім самім засіданню поставлено під голосовання внесок, щоб висловити соймовому маршалкови Дашинському вотум недовіря. Цей внесок перепав, бо голосували за тим тільки Українці і Білорусини. Що спонукало Українців голосувати за тим внеском, це пояснює письмо, яке „Укр. Клюб“ вислав до марш. Дашинського. Воно звучить так:

Український Клюб заявляє, що коли голосував свого часу на марш. Дашинського, то сподівався, що він, як старий боєвик за волю свого народу і демократію, стоятиме на сторожі прав сойму, як його маршалок. На жаль по році мусимо ствердити, що так не є. Марш. Д. не станув в обороні насилуваних прав, коли в часописах конфіскували промови українських послів, виголошувані в соймі, зате закинув українським послам, що вони насилують закони. Насилуванням законів і сваволею називає маршалок напр. коли українські посли вживають терміну „зах.-український“, чого не квестіонував досі навіть ніякий адм. орґан. Сваволею називає марш. ствердження факту, що „польська окупація прогнала з Галичини сувер. през. української республики д-ра Петрушевича“. Цей факт безсумнівний і за 10 літ кожен обєктивний іст. підручник означить так цей факт. Маршалок сойму не має права скреслювати якунебудь сойм. промову, бо конституція ґарантує свободу слова, що є інтеґральною частиною пос. імунітету. Крім того Український Клюб закидає маршалкові, що не конфіскував промов ані не карав послів, коли польські посли дуже нарушували реґулямін, коли з сойм. трибуни кидали погрози нагальної зміни конституції, коли заповідали державні перевороти ітд. Маршалок відноситься інакше до більшости, а інакше до українських послів, при чому є далекий від обєктивности.

Що чувати в світі?

Большевики вже від ряду літ ведуть завзяту, але й безуспішну боротьбу з т. зв. хуліґанством. Що таке хуліґани — очеркнути важко, бо инакші вони в місті, инакші в селі, инакші по робітничих товариствах і тільки шлях свій значуть вони однаково: мордами, підпалами та грабунками. Та язва була в Росії вже й за царату знана і рекрутувалася вона з людий-бродяг, що були незадоволені з царського державного ладу. Але за царських часів держала її поліція твердо в руках і більших шкід від хуліґанів не було. Та коли до влади прийшли большевики і своїми славними законами поломили всі святі у людей поняття родини, власности, послуху старшим і релігії — хуліґанство розрослося до тої міри, що стало хоробою держави. Хуліґани потворили собі навіть гуртки і статутові товариства, а їх вчинки дійшли до такої кількости, що прим. в 1926 р. засуджено більш як сто тисяч хуліґанів на тюрму та примусові роботи. Теперішна влада, як могла, так старалася викоріните хуліґанів, але це їй ні трохи не вдалося, і останні два роки, 1927 і 1928, виказують великий зріст хуліґанства в цілій Росії, особливож у московських ґуберніях, де по містах та місточах на денному порядку трапляються рабунки, убійства і підпали, спричинені хуліґанами. Часописи пишуть, що найгірша під тим оглядом є ґубернія пермська і там хуліґани насилують та побивають жінок, нищать і палять фабричні склади та селянські господарства і тд. А зростови хуліґанства помагає у великій мірі горівка (водка), яка є в большевицькій державі так розповсюджена, що там держава доходами з неї покриває майже половину буджету. У великій більшости хуліґани — це молоді люди, яким комуна викривила душу і навіть сам комуніст Сеґелов пише про них: „Воно не досить дати людям комунізм. Комунізм потребує ще чогось такого, як віра, а то він робить з людий хуліґанів“. І помимо арештів та кар хуліґанство не зменшається й досі, а затроює ціле життя того раю, що зветься „большевицька република“. Кривлять і унещасливляють людий комуністи — і більш нічого.

Німеччина борикається на конференції в Парижі, щоби собі виєднати найлекші сплати воєнної контрибуції (репарації). Але це легко не йде. Держави, які мають одержати від Німеччини контрибуцію, натискають на Німеччину, щоби зобовязалась давати як найбільше, а Німеччина навпаки — старається, щоб платити як найменші рати. Ця конференція ще нічого не вирішила, окрім репараційного банку, який має розділяти німецькі гроші між держави, що побили Німеччину і домагаються за це відшкодовання (репарацій). Натомісць ще не вирішила конференція, кілько що року має платити Німеччина і кілько має бути річних рат т. є. як довго Німеччина має платити. Як відомо, мирова конференція в р. 1919 не визначила, кілько грошей має Німеччина заплатити. Франція домагалась тоді, щоб Німеччина заплатила 130 міліярдів марок в золоті. Це така сума, як в байці, і ніяка держава не є в силі заплатити тільки грошей. Тому мирова конференція підійшла Францію в той спосіб, що не означила суми, яку має заплатити Німеччина. А Франція потішалася тим, що коли Німеччина стане на ноги, то буде можна від неї більше грошей витягнути. Так платила Німеччина, кілько могла, до р. 1925. Аж в р. 1925 визначено їй, що має платити від р. 1919 по 2500 міліонів (плян Доса). Але Німеччина сказала, що тільки не може платити, а також домагалась, щоби вже раз визначено, кілько разом вона має заплатити. Кажуть, що Німеччина годиться платити через 37 літ по 1400 міліонів річно, так що малаби заплатити около 52 міліярдів. Є це невелика сума в порівнанню з тою, якої домагалася Франція. А що Франція видала на відбудову 120 міліярдів франків, то одержалаби від Німеччини тільки половину. Чи конференція згодиться на цей плян Німеччини — ще не знати, бо наради конференції є тайні. — Біда тільки Німеччини в тім, що вона є ослаблена внутрішною боротьбою німецьких партій. Це є новим доказом, що партійництво ослаблює державу. Тому є поголоска, що в Німеччині прийде до диктатури, бо інакше не можна буде здусити партійництва.

Анґлійські політичні партії: консерватисти та лабуристи оголосили вже також свої проєкти державної господарки в разі їх побіди при виборах. (Про проєкт партії лібералів ми вже писали в попередному числі). Проєкт партії консервативної, яка тепер є урядовою (має в своїх руках уряд) виглядає ось як: Передовсім прогібіція економічна. Це значить, замкнути державні границі для ввозу чужинецьких виробів, бо ті є танші, викликують сильну конкуренцію анґлійським виробам а тим самим є одною з причин безробіття. Далі співпраця Анґлії з доміціями і кольоніями над піднесенням взаїмного добробуту через взаїмну виміну товарів та сирівців й управильнення еміґрації. Що до заграниці, то консервативна партія попирає Союз Народів, хоча й бажає для Анґлії такої морської сили, щоб вона могла й надалі панувати над усіми водами. У внутрі держави консерватисти є за тим, щоби обмежити податки промислові та ґрунтові і переводячи свої наміри в діло, уже й тепер видали в тій справі деякі накази й закони, що облекшують долю селян та ремісників. Инша від цеї є програма чи проєкт лабуристів. Вони на перше місце висувають справу обезпечення суспільного тобто забезпечення калік, вдів, сиріт, жінок, дітий, хорих і безробітних, через відповідну зміну та упорядкування податків. Окрім цього домагаються вони широкої контролі над великими фабриками та підприємствами, а врешті передання заряду морських пристаней та ще деяких закладів державних під опіку громад. Що до заграниці, то лабуристи хочуть перш усього управильнення довгів державних, а також повної свободи торговлі, яка, як відомо, була досі ограничена, особливож з большевиками. Як бачимо, то ці програми поруч з ліберальною, (яка голосить знова зліквідування безробіття при помочі розбудови шляхів та залізниць) мають добрі наміри відносно державної господарки. Правда, що всі вони є обчислені на те, щоб лапати виборців і в практиці їх можуть зовсім инакше перевести — алеж і Анґлієць не є таким, як наші лю и, що йдуть на масні

МИХАЙЛО ЗОЩЕНКО

Купив коня.

(Гумореска).

Юрко Іванич Глотів, мужик зі села Зігнилі Ставки, два роки щадив гроші на коня. Не доїдав, вирікся табаки, а самогонку... навіть забув який смак її. Наче хто ножем відрізав — не памятає Юрко Іванич, який смак має!

А тягнуло його, пригадати собі цей смак. Та хлоп боронився з усіх сил. Хоч вмерти, так йому, бачите, треба було конини.

— Куплю, — думав собі — конину, а тоді вже випю собі, як годиться. Не журіться!

Два роки щадив мужик гроші, аж на третий зрахував і рушив в дорогу.

Вже як мав іти на ярмарок, прийшов до Юрка Іванича мужик із сусідного села та радив йому купити коня. Одначе Юрко Іванич відкинув це предложення. Навіть страх проняв його.

— Не куси мене, брате! — сказав. Два роки я їв полову — чекав, щоби купити. А тут чував хто — від нього купити маю коня! Така купівля, а ніяка — то все одно. Дай спокій, не лякай мене, брате. Піду вже красше собі у місто. Себто, щоби вже все було, як годиться.

Вибрався Юрко Іванич у дорогу. Встомив гроші в штани, надягнув чоботи, взяв палицю в руку тай гайда...

А на ярмарку впала Юркови в око відразу одна конина.

То була коняка зовсім собі звичайна, селянська, зі здутим черевом. Масти була якоїсь такої, гейби суха глина з навозом.

Власник стояв зараз із боку тай вдавав, що його це нічогісінько не обходить, чи купить хто в нього коня, чи ні.

Юрко Іванич повортів ногою в чоботі, намацав гроші, глянув любо на коня тай каже:

— А то ти, — говорить — голубчику, продаєш того коня, що?

— Ніби цього коня? — спитав віднехотя продавець. — Та продаю. Певно, що продаю.

Юрко Іванич радий би також вдати, що йому зовсім не треба коня, та не видержав і з розясненим лицем говорив:

— Дуже мені, знаєш, серце, треба коня. Просто ніж маю на горлі. Три роки, голубчику, жер я полову, коби лише купити конину. Так мені коня треба. А скільки так, приміром, за сю твою конину? Лише кажи останню ціну.

Продавець сказав ціну. Юрко Іванич знав добре, що це ще не правдива ціна, лише така, як то буває на ярмарку — на перший огонь. Тому не перечив. Став лише оглядати коня.

Дмухав коневи несподівано в очі та в уха. Притім моргав, клямсав язиком, вертів головою перед самою кінською мордою тай так наполошив спокійну кляч, що — вона рівнодушна досі і спокійна — стала трохи фиркати.

Коли Юрко Іванич оглянув докладно коня, намацав знову гроші в чоботі тай моргаючи до продавця, сказав:

— То ви того ніби коня, продаєте?

— Можна продати, — сказав продавець, трохи ображений.

— Так. А якаж то буде ціна? Ніби того коня?

Продавець подав ціну і щойно тепер зачався торг.

Юрко Іванич поплїскувався по коліні, здіймав двічі чобіт, виймав гроші, тричі знову надягав чобіт, присягався на чім світ стоїть, обтирав рукою сльози, оповідав, що шість літ їв полову та що коня конче треба купити, бо ніж просто на горлі має, але продавець спускав дуже небогато.

Врешті погодилися що до ціни.

— Бери вже, було не було, сказав продавець. — Добрий кінь. шерсть густа і масть, дивися лише, яка гарна.

— Себто масть. Не розпадаюся я, голубчику, над тою мастю — сказав Юрка Іванич. — Мало цікава масть... опусти трохи.

— А навіщож тобі масть? — каже продавець. — Орати нею будеш, чи що?

Побитий цим арґументом, мужик ступанів. Потому глянув ще на коня, кинув шапкою об землю, притоптав її ногою та крикнув:

— Най там, було не було!

Сів потому на камені, стягнув чобіт і виняв гроші. Рахував їх довго тай врешті дав продавцеви, а з жалю відвернув трохи голову. Просто дивитись не міг, як продавцеві пальчища вигладжували його гроші.

Сховав вкінці продавець гроші в шапку тай сказав тепер уже через „ви“.

— Ваш кінь. Беріть його.

І взяв його Юрко Іванич. Провадив гордо, мляскав язиком і називав конину Маруськoю. Щойно, як вийшов з торговиці та найшовся на бічній улиці, зрозумів, яка то велика подія склалася в його життю. Скинув із голови шапку та щасливий став топтати її ногами, а потім пригадав собі, як то хитро й мудро торгувався за коня. Опісля пішов далі, на радощах вимахував руками та бурмотів:

— Купив я! О, купив коня! Матінко Божа. Обманив я його, того купця.

Як минули перші радощі, Юрко Іванич, усміхаючись хитро, став моргати на прохожих. Запрошував їх так, щоби оглянули його набуток. Та прохожі зовсім рівнодушно переходили біля коня.

— Коби то так стрінути когось із земляків і навтішатись разом. Коби так стрінути кого. — подумав Юрко Іванич.

Нараз побачив ледви-ледви знаного собі мужика з далекого села.

— Куме! — крикнув Юрко Іванич. — Куме, а ходи-ж но сюди скоро!

Чорний мужик підійшов наче віднесхочу, привитався та глянув на коня.

— Бачиш, коня, вважаєш, купив я! — сказав Юрій Іванич.

— Коня, — повторив мужик, та не знаючи про що говорити, додав: — А то ти певно не мав досі коня.

— То то бо й є, голубчику, — сказав Юрій Іванич — я не мав коня. Колиб я його мав, не тягався по ярмарках. Ходи, хай вгощу тебе.

— Себто підляти хочеш? · спитався з осміхом земляк. — Можна, можна. А що можна, то не гріх. До „Ягідки“, добре?

Юрій Іванич притакнув головою, поклепався по чоботі тай повів за собою коня. Земляк пішов попереду.

То було в понеділок. А в середу рано Юрій Іванич вертався у село. Коня зі собою не мав. Чорнявий мужик відпровадив Юрка Іванича до німецької оселі.

— Не журися — говорив. — Ти не мав коня, тай і не маєш. Пропив — овва, велика річ. За те запив, брате, запив. Мати-меш що згадувати.

А Юрій Іванич ішов мовчки — спльовував лише жовту слину.

Щойно, як перед самою оселею земляк став прощатися, сказав Юрій Іванич тихо:

— А я, голубчику, два роки полову їв, надармо.

Земляк махнув гнівно рукою тай завернув.

— Стій! — грізно заревів нараз Юрко Іванич. — Стій, брате любий.

— Чого тобі? — спитав строго мужик.

— Брате, голубчику, братіку — моргаючи, белькотів Юрко Іванич. — Якжеж це? Цілий рік надармо я полову їв. І навіщож? І на щож це? І чомуж то це вино продають?

А земляк махнув рукою тай пішов до міста.

слова. І от побачимо під кінець мая, яка з тих трьох програм буде по душі холоднокровним Англійцям. — Король англійський ще зовсім до здоровля не вернув. Лікарі поручили йому на кілька місяців відпочинок, супроти чого син короля, званий князем Уельсу, мабуть його на той час в управі державою заступити, розумієтьcя, при помочі т. зв. Ради Регенційної. Тепер якраз Рада Регенційна над тою справою радить.

Франція покрилася жалобою. Умер в Парижі головний вожд французької армії у світовій війні, котрий переміг Німеччину. Фош був вже старий чоловік (78 літ) і від довшого часу був хорий на серце. Віддавшись в молодости військовому життю, вже в 1870 р. брав участь, як самохотник, у війні проти Німеччини. Опісля був він комендантом військової школи і комендантом корпусу. В часі великої війни, коли Німці у Франції розгромили спільну французько-англійську армію так, що англійський міністер справ військових, льорд Мільнер виїхав на гвазт з Лондону на фронт, щоби ратувати ще то, що можна вратувати — Фошеви, який від початку війни був комендантом франц. фронту, поручили провід над всіми арміями антанти. Фош енергічно забрався до діла, наладнав звязки — поміж поодинокими арміями і повів контрофензиву так, що не тільки вирвав французьку й англійську армію з німецьких кліщів, але й фронт Німців переломив. Коли ж до того на французьку сторону прийшли африканські й американські дивізії, а Америка допомогла воєнним матеріялом, — німецька армія почала відступати. Від тої хвилі датується початок програної центральних держав т. є. Німеччини, Австрії, Болгарії і Туреччини. Трони почали валитися, Австрія розлетілася, а вслід за тим прийшов і версальський мир. Так отже Фош у великій мірі причинився до того, що Европа змінила свій вигляд і стала боевищем народів, з яких кождий хотів стати паном у своїй хаті. Коли ж Польща почала творити свою державу, то Фош став по її стороні і як це підчеркують польські, втаємничені і добре поінформовані часописи, він причинився до виграної Поляків в війні з Українцями. Польща за це дала йому найвище відзначення, яке дала тільки одному свойому чоловікови, Пілсудському — т. є. маршалківську булаву. — А оттепер, як Фош помер, усі часописи вбралися у жалобу по „Приятелю Польщі“ і навіть соїм мав спеціяльне засідання жалібне, шануючи й його память. — Французький парлямент мав недавно нараду над законом про забезпечення французьких релігійних місій у кольоніях. Як відомо, у французькій републиці церква є від держави відділена і уряд ані сотика не дає їй в допомогу над вихованням громадянства в дусі моральної карности. (Як це вплинуло на вигляд Франції — знаємо). Одначе Франція має свої кольонії, а в тих краях велику культурну ролю сповняють місіонарі. Досі ті місіонарі не мали ніякої помочі з боку держави і були тому дуже слабенькі, а чужинецькі місіонарі, як от італійські, еспанські, португальські, добре винагороджені державою, відсували навіть у французьких кольоніях французьких місіонарів на другий плян, тим самим виробляючи впливи для своїх держав. Отже французькі політики, а в першу міру сам Поанкаре і Бріян, зажадали від уряду, щоб він допоміг французьким місіям, бо в противному разі кольонії підуть під чужі впливи. Уряд віддав ту справу під розгляд парляментови. Тут деякі посли, особливож радикали і соціялісти були дуже противні, щоб держава відступала від дотеперішної своєї програми і йшла на „церковщину“ — алеж як прийшло до голосування, то 323 голосами проти 274 рішено такий закон про опіку держави над місіями виробити.

Еспанія після бунту артилерії, яку остаточно розігнано та переорганізовано, має тепер свіжі авантури у своїй столиці. Студенти університету та й других високих шкіл також домагаються, щоб диктатор Прімо де Рівера уступив, бо ж диктатура вже четвертий рік, тоді, як його диктатура мала тривати 3 місяці. Кілька днів тому назад відбулися протестаційні віча й демонстрації — і то такі палкі, що кінна поліція мусіла студентів шаржувати. Демонстрації тривали трохи не цілий тиждень — але без жертв в людях обійшлося. Всього є кількох легко ранених. Після цих демонстрацій столиця втихла, але мабуть не на довго, бо студенти заявили, що як Прімо де Рівера до означеного речинця не уступить — то вони підпалять університет і державні будівлі.

Грецію вже від шістьох місяців кермує старий лис Венізельос, який хитрістю захопив владу і так повів останні вибори, що вони випали для нього корисно. Від того часу про Грецію якби не чути в Европі — вона тихенько і поволи починає відбудовувати свою господарку і промисл, починає усталювати свій гріш і зміцнювати своє становище в семі балканських народів. Одним словом — починає направляти те, що попередні авантуричні і розполітиковані уряди попсували — а були в Греції такі часи, що міністер за міністром провалювався і вона стала країною галабурд після цього, як короля прогнали. Тепер уже инакше виглядає Греція. Армію вже переорганізовано і вона до політики зовсім не мішається, партійні сварки затихли і держава вже тепер має свою вартість та й в долину не паде. Окрім цього і в заграничній політиці удалося Греції зробити два важні посунення: договір приязни з Болгарією і договір з Туреччиною — не згадуючи вже про договір з Італією, який Венізельос ще минулого року заключив. Тепер старається Греція о приязнь Югославії, яка стоїть під впливом Франції. І тому мабуть, що в Греції мають голос Італійці — а в Югославії Французи, два противники, що змагають до панування над Середземним морем — важко є щось певного про ту приязнь говорити.

Югославія має твердий горіх перед собою, а це є справа порту Сальоніки. Те місто лежить над берегом Егейського моря у продовженню македонської височини і низини Вардар. Належить воно до Греції, тоді, як Вардар низина і Македонія у більшій своїй части находиться в границях югославської держави. Югославія є знова так положена, що має побереже тільки над Адрійським морем, а доступу до Егейського моря не має. Отже в разі війни, якби Італія, примірoм, замкнула Адрійське море, не мала би вона ніякого доступу до себе від моря і той порт Сальоніки є їй конечно потрібний. Греція, звісно, доброділько свойого порту не віддасть. І от від кількох літ Югославія запобігала ласки Греції, щоб та дозволила їй уживати та провадити торговлю через свій порт Сальоніки. Греція не хотіла і справа грецько-югославської приязни завжди о Сальоніки, як о камінний мур, розбивалася. А тимчасом і політика Греції і становище Балкану у світовій політиці вимагало і вимагає, щоб усі держави того півострова жили зі собою у згоді. Грецькі дипльомати поїхали до Білгороду, югославські політики до Атен і справу Сальонік залагодили, як то кажуть, в рукавичках. Зробили договір, що в Сальоніках одержить Югославія частинку порту під свій заряд, з тим одначе, що комісія спеціяльна буде контролювати привіз і вивіз. Дуже не в руку було воно Югославії та погодилася вона. Тривало воно так щось з рік, поки Греція не покумалася з Італією. На підставі грецько-італійського договору, не вільно одній державі без відома другої дозволити третій перевозити матеріяли воєнні через її територію. А відомо, що Італія кривим оком дивиться на Югославію. От тепер Греція почала щораз то більші трудноші робити Югославії в Сальоніках, а нарешті відносини між обома державами попсувалися.

Афґаністан таки ще й досі живе у воєнних настроях. Амманула, випертий Хабибулою зі столиці, утік до Кандагари з усіми прихильними собі військами і провідниками різних собі племен. Там зложив він присягу на святий плащ пророка, що не буде більше заводити якихнебудь новостей в Афґаністані і вслід за тим частина племен, що стояли досі за Хабибулою, перейшли до його табору. Хабибула досі має найсильнійшу армію в Афґаністані, але як частина її перейшла назад під команду короля, то тепер він остався ледви з кількома тисячами війська. А Амманула почав наново офензиву проти ворохобника, йдучи в напрямі на столицю Кабуль.

Мексиканська революція доходить до кінця. На чолі військ, прихильних урядови, станув бувший президент Кальєс і за допомогою американського уряду, який надіслав мексиканській урядовій армії 10 тисяч крісів, 10 міліонів куль і цілі транспорти летунських бомб, почав він повстанців побивати. Коли ж до того фабрики достарчили йому 20 літаків а ті заатакували неприготованих повстанців газовими бомбами — побіда перехилилася на сторону уряду. Один повстанчий ґенерал ледви втік. ґен. Аджір, головний вожд повстання, мусів здатися, а третього зловили і розстріляли. До тогож і Венезуеля, якого постанці висували на президента Мексика, сам оголосив, що він є вірний урядови і є обурений, що повстанці сміли його зачислити до своїх прихильників. І от та революція, подібна зрештою до всіх мексиканських революцій, яких вже в тому краю було богато, зближається до кінця. Мимо цього спокій не запобідається, бо в Мексику так воно є, що якийнебудь ґенерал збере горстку прихильників — і вже революція готова. Революцію таку звичайно дусять швидко, так, що про неї часто навіть цілий край не знає — а тільки місцями попалені села і могили свідчать про революцію. От, нещасна країна.

В Індіях від кількох днів знову йдуть заворушення і поліція ледви удержує сякий такий порядок. Заворушення ті викликали комуністичні агітатори, пакуючи до Індії цілими ваґонами відповідні відозви та брошури. Поліція всюди робить ревізії і богато робітників поарештувала. У відповідь на те застрайкували усі індійські ткачі в Калькуті, щось біля 20 000 люда, і знов повторилися демонстрації та походи, підчас яких кількадесять людей ранено. Поліція і військо день і ніч стереже фабрик та державних будинків а одначе переводить труси, арештує сотками нагаячів комуни і в замкнених ваґонах відвозить їх до границі.

Всячина.

Наших передплатників, які заплатили передплату лишень за 1. квартал (до 31 березня), просимо надсилати передплату бляанкетами почтової каси ощадности (чеками), які ми вислали з попереднім числом.

Нашим ремісникам до відома. Найвищий Суд видав орeчення, що ремісник, який затруднює одну особу, без огляду чи це буде робітник, термінатор, домашній і т. д. є вільний від обовязку викупити карту промислову. Накази Іаби Скарбової, присилані до таких ремісників, належить уважати за безправні і внести рекурс.

Промоція нашого земляка п. Осипа Мануляка на доктора мед. відбулася на Університеті Карла в Празі. Під цю пору новий доктор є на практиці в державному шпиталі в Остраві в Чехословації. Бажаємо землякові найкращих успіхів в його праці.

Для осіб з провінції, котрі спішаться чи до зелізниці, чи до автобусу — рецепти і инші замовлення, як також всякі висилки почтові полагоджує як найскорше
Аптика під „Звіздою“.

Новинки

МІСТО ПІД ВОДОЮ. Біля міста Елбей в Америці трісла під напором води з повені величезна тама на ріці Тай. Височезний вал води впав несподівано на місто — так, що люди ледви змогли поховатися на висші поверхи. На протязі кількох годин вода дійшла до висоти 5 метрів і ще досі підноситься, так, що камениці готові валитися а тоді тисячі людий найде смерть у хвилях ріки. Уряд вислав на місце катастрофи піонірів з човнами і літаки.

СМЕРТЬ ЧЕРЕЗ ВУГОЛЬ. Робітник Федь Голдик працював на торі недалеко Самбора, усуваючи сніг. Коли надїхав поїзд з вугіллям, Голик підніс лопату і намагався стягнути кілька кусків з вагону. Нещасливо одначе зачіпила вона за штабу, ваґон шарпнув і Голдика кинуло під слідуючий ваґон, який перетяв його колесами на половину. Бідний — згинув на місці.

ВІДКУСИВ ЖІНЦІ НІС. Іван Константінеску з Букарешту мав за щосьто відсидіти кілька років тюрми. Жінка його не хотіла ждати так довго і почала старатися о розвід. Перед кількома днями в суді Константінеску приступив нагло до жінки, обняв її і заки йому могли перешкодити — відкусив жінці ніс. Очевидно розправу мусіли з цього приводу на деякий час відложити.

УНИКАТИ ЗВОРУШЕННЯ. В одним німецьким місточку сталася недавно такий трагічний випадок. Одна пара старушків мала обходити золоте весілля. Тому, що в місточку їх знали і любили, вибралася в день їх свята оркестра під їх хату і заграла їм „Многая Літа“. Цей довод пошани так зворушив старушку, що вона дістала атаку серця і вмерла. Її чоловік знова перенявся смертю жінки і незадовго сам помер.

ЧЕРЕЗ ГОРІВОЧКУ. Пендрас, сторож в одному шибі в Сосновцу упився так, що прийшов до хати і як довгий, простягнувся на підлогу до сну. В ній зачіпив він ногою залізну піч і та звалилася на нього, повна жарячого вугля. Нещасний пяк не мав сили піднятися і згорів зовсім.

МАЄШ ДОСИТЬ? Варшавський суд розглядав перед кількома днями скаргу Зовчикової, жінки селянина з підваршавського якогось села, яка обжалувала чоловіка, що той хотів її смерти. Було це так: Зовчик і Зовчикова пібралися давно, але хоча як Зовчик домагався, щоб жінка записала на нього свій ґрунт — то вона того не хотіла. З тої причини обое сварилися, а коли жінка не уступала — Зовчик одного дня так розлютився, що затягнув жінку до керниці і кинув її туди. Води в керниці було небогато — ала бідна жінка мусіла стояти по шию в воді, а на всі її крики, яких зрештою з глубокої керниці не було чути на село — питався Зовчик: Маєш досить? Врешті сусіди нещасну витягнули а та подала скаргу на мужа до суду. Суд станув на становищі, що муж не має права мочити жінку в воді і Зовчикови призначив півтора року тюрми.

ЗА ПОМІЧЮ БІБЛІЇ. В країні Пенсильванії в Америці засудили були на смерть бандиту Міґеля. На кілька годин до виконання вироку звялися під дверима келії, у якій дожидав смерти Міґель, чорно зодягнена жінка з грубезною книгою і просила сторожа, щоб дозволив їй — сестрі — передати братові Біблію. Сторож згодився, книжка пішла до рук Міґеля а жінка відійшла. Сторож вже був здрімався, як раптом станув перед ним Міґель і крикнув: „Руки в верх!“ В руках в бандита був револьвер і сторож під загрозою кулі дав звязатися. Міґель втік, а опісля щойно переконалися, що Біблія це була в середині вижолоблена і товаришні передали йому за поміччю її револьвер.

НАЙСТАРШИЙ АНҐЛІЄЦЬ. На днях помер в Анґлії Вилиям Уелкер, якого уважали найстаршим чоловіком Анґлії. Прожив він, небораха, аж 148 літ. Усіх запевнював він, що прожив стільки літ тому, бо не пив алькоголю і їв свинину.

ЗИМНА КУПІЛЬ. В селі Голинь пов. Калуш почали з собою парубки бійку. Вона була така завзята, що в часі її двох парубків, Василь Митрофайло і Микола Рикайло впали до керниці. Рикайло втопився — а Митрофайла з кулелі витягнули.

ПРИЯЗЛЬТЕКА ЩУРІВ. Одна лондонська пані залюбилася в щурів й годувала їх найліпшими присмаками. Ця обставина причинилася до величезного приросту щурів, так, що доколачне населення звернулося до уряду о поміч, якої уряд уділив. Пані почувае себе тепер цілком нещасливою. Вона не може зрозуміти, як то можуть люди бути такі жорстокі й не любити таких чудових й розумних звірят. Що та пані-дивачка добре дбала про щурів, видко з того, що знавці видали однозгідно одинакове свідоцтво. Вони твердять, що так добре годованих щурів у своїм житті ще не бачили.

СОЛОМОНСЬКИЙ ВИРОК. В місті Неверк в Америці мають діти нище 10 літ їхати трамваєм безплатно. На їх конто їхали і старші діти безплатно. Щоби цему запобігти, видала дирекція трамваїв розпорядок, на підставі якого їдуть усі особи, котрі не мають 90 цм висоти, безплатно і цілком то обоятно, чи мають 9 чи 90 літ. Для контролі намалювано на дверях знак у висоті 90 цм. Від цего часу вже нема спорів.

ВАРСТАТ ДЛЯ НАПРАВКИ ЗЛОМАНИХ СЕРЦЬ. Пані Фультон в Льондоні дала ще один доказ того, що гроші валяються на дорозі, як тільки чоловік уміє їх підняти. Вона повідомила публику, що отворила сальон для лічення зломаних жіночих і мужеських сердець. Вона сама називає себе „лікарем любови“. В дійсности заслужила вона собі мабуть цей титул, бо її мешкання облягають сотки „хорих на любов“ чоловіків і жінок. Пані „доктор“ одержує щоденно стільки гонорару, що панове товариші з инших факультетів вже завидують їй цего. Коли так дальше піде, то вона буде приневолена поширити свій варстат для направки зломаних серць і прийняти кілька помічників.

ДИВНИЙ ПАМЯТНИК. В Ризі, столиці Лотвії, поставлено тепер памятник невідомому пачкареві. Перед 1904. роком у Росії (Лотвія була під Росією) заборонено було друкувати книжки та газети в мові лотвійській. Щоб обійти заборону, Лотвійці друкували все, що було потрібно, в Німеччині, передаючи до Лотвії все видруковану літературу через спеціяльних пачкарів-шмуґлерів. Тепер лотвійський уряд, щоб увіковічити заслуги цих кольпортерів для культурного поступу лотвійського народу, поставив на знак вдячности їм памятник.

ОБІД НА КРИЗІ. Як тільки ріка Рен в Німеччині пустила — заложилося кількох молодців з міста Кольонії зі своїми товаришами, що вони поставлять стіл на кригу, поплинуть з нею здовж ріки до другого міста і навіть обід їстимуть на ній. Ніхто не хотів вірити в це — але смілі хлопці свого доконали. Заставили стіл і нім доїхали до міста Ульк кригою — все зїли. Виграли 1000 німецьких марок.

ДВОЄ САНИЙ З ЦЕГЛОЮ. Оноді переїздило через залізничний шлях Городенка-Ясенів двох господарів наладованими цеглою саньми. Коли заїхали під рампу на місце, з відки сніг зліз, показалося, що сани дальше не їдуть по шутрі. Господарі отже відчіпили коней і поїхали по поміч а сани остали на шинах. В кілька хвилин пізніще переїздив туди тягаровий поїзд, впав на сани, розбив їх а цеглу порозкидав по ровах. Оба властники будуть відповідати за неосторожну їзду.

ЯК ЦИГАН ВИГАНЯВ БІДУ? Про темноту по деяких селах свідчить ось яка подія з Ланчина коло Делятина: Кілька днів тому зявився в хаті господаря Білоуса Петра, який хорував вже довший час, циган і заявив, що виганяє його з хороби. Коли ґазда згодився, циган сказав йому на вухо, що в його хаті находиться закопана кимось „біда“ і через те так але живеться Білоусови. Зараз зголдився „біду“ викопати за оплатою трьох звичайних конюшин, курка і шинки, та при помочі сотки золотих, яка повинна лежати на землі недалеко того місця, де копав. Білоус дав циганови бажане і той почав роботу. Коли викопав яму по коліна — кинув нагло і підніс хустину з засохлою кровю і з двома ніклевими монетами, а одночасно 100 зол. аніко. Це — після цигана — мала бути закопана „біда“, яка вхопила собі 100 зл. Дуже жалував за грішми Білоус, але циган велів йому мовчати, мовляв, біда готова вернути. Та Білоус не дав за виграну і пішов на постерунок. Комендант його був ще більший чарівник. як циган: Зробив трус в його буді і найшов 100 зл. а конюшина, курка і шинка пропали. Циганчі коні їли їх.

ГРУБИЙ РАБУНОК. До кермача поїзду особового, що їхав з Дембіци до Розвадова зголосилися на стації Хоржелів якісь люди в мундурах залізничних і заявили, що вони прислані, аби в почтовім возі направити гальму. Кермачич дозволив, оба чоловіки всіли і поїзд рушив. Та як тільки відїхав від стації — оба залізничники витягнули револьвери, стерроризували джурного урядника, звязали його і викинули з вагону у сніг. На слідуючій стації завважено отворений амбулянс і брак урядовця. Рівночасно пропали і гроші — яких 140.000 зл. Нікого не зловлено.

ЯК ВИСАДЖУВАВ ЛІД... Осип Степетець з Демні Вижної коло Сколього був робітником у тартаку дерева. Кілька днів тому назад тартаку поручив йому розсадити динамітом лід на ріці Опір. Степетець видобував в леді діру, вложив набій і підпалив льонт. Та видно той був за короткий, бо Степетець не вспів зробити і два кроки, як патрон вибух і кусники леду порвали його на шматки...

ПРОЧ З ЛАВРОЮ! Свято для кождого Українця церкву Печерської Лаври в Київі рішили большевики оподі замкнути і замінити на музей та заказати відправ в її підземелях. Найбільшу святість нашу руйнують!

НА ПОВОРОТІ ДО ДОМУ. Віктор Луник з Геринки пов. Кремінець поїхав був до Франції на заробітки. Перед кількома днями, заробивши на чужині трохи гроша, вертав він втішно до свойого рідного села. Та не знав бідачисько, що до хати не доїде. Між стацією Плугів а стацією Зборів випав він з ваґону і то так нещасливо, що впав між колеса а ті відтяли йому ноги. Нещасливого відвезли до шпиталю до Золочева і там він вмер.

Господарський кутик.

Вчасний пожиток для пчіл.

Хто хоче мати з своїх пчіл потіху, мусить дбати й о це, аби мали з чого збирати мід та обніже, яке є для молодого черву хлібом. Особливо треба дбати о достарчення пчолам пожитку вчасного, бо лише від вчасного пожитку залежить помноження пчільної сили, що має використати головний пожиток. Де пчоли не мають вчасного пожитку, там вони останугь слабонькі, і хоч настане нехай і незвичайно богатий пожиток головний, то осади слабосильні не мають достаточного робітника до збирання меду, а заходитися будуть черленням доперва і зужиють весь мід, який в головнім пожитку узбирають, на черв. А заки цей черв стане пчолою, що летить в поле — то пожиток вже і мине, і нераз не стане меду і на зимівлю. Так памятаймо, що найважнійшою, ба чи не єдиним услівєм, аби був пожиток з пчіл є: вчасний пожиток для пчіл. Де пчола має подостатком вчасного пожитку, там вона зростає скоро в силу; а найліпший пожиток головний не здасться на нічо, коли пчоли не мають завчасу викормленої сили, аби сим пожитком залити улий. Тому даймо пчолам не лише продуктивне кормлення на весну, аби їх побудити до червлення, але приладім їм і вчасний весняний пожиток, в саді, в городі і на поли культурою тих рослин медодайних, що цвитуть на весні. А до тих належить ріпак. Ріпак дає величезний пожиток весняний. Сіймо ріпак, хочби лише задля пчіл! Сіймо його хоч пару загонів, бо по цвіті можна його переорати і насадити на нім капусту та брукву, а буде пожиток не лише величезний для пчіл але і ріля сама стане буйнійша від ріпакового погною. Памятаймо на пожиток вчасний для пчіл вже в лігі: в липни вивезім на пару загонів гній та засіймо на нім ріпак в серпні, а буде радуватися душа пасічника, коли в слідуючім маю ріпак цей зацвите. При кріпкій силі можна з ріпаку мати більше меду, чим збереться його в часі головного пожитку. З овочевих кущів для пчіл найкращі: малина, порічки і аґрест. Малини цвитуть скоро, ще перед головним пожитком і їх цвіт тріває пару тижднів. Овочі малин мають досконалий покуп в місті. В кождім городі найдеся для них кут, вони будуть рости і під плотом. Порічки і аґрест, ці ягодові кущі цвитуть дуже вчасно і дають знаменитий перший пожиток пчолам. Ці кущі повинні находитися в кожного господаря в городци. Окрім цього всі овочеві дерева потрібують пчіл, аби з цвіту були і овочі, а пчоли потрібують овочевих дерев, аби з них зібрати мід та обніже для кормлення себе і черву. Отже плекаймо овочеві дерева і кущі, аби був пожиток для пчіл, а також і для нас! — *Михайло Бардеґа*, інстр. садівн. і пасічн.

До складу і до ладу.

Кому страх кому потіха — а кому плачу пів міха.

Кажуть, що вже скізь по світі, буревії не гуляють, а по наших бідних селах мороз в хату заглядає. Що богато людий в світі потерпіло від морозів і від того не один вже проливає кров і сльози.

Бо не один відморозив ніс та вуха, ноги, руки, натерпівся бідний нарід від морозу много муки. В неодного мороз в ямі і бульбочка вся пропала, в неодного від морозів навіть худобина впала. Та і мені від морозу нераз навіть шкіра терпне, як погляну на ті звізди, скоро тільки троха смеркне. Але може ті морози вже нарешті покінчаться, хоча й можна ще гіршого від погоди сподіваться. Хоть що правда, що не кождий може страх від того мати, та той, хто є над рікою, може уже вибиратись, не чекати аж до того, як вже води будуть грати. Памятай, через байдужність то життя й маєток стратиш.

Кажуть люди наші рідні, (та мала на то надія) від Союза десь Народів вітер добрий для нас віє. Та Союз оттой Народів, то зрадливий, як зазуля, що нібито кує гарно, але діти не годує. Як зазуля шарить в лісі, як нема в гнізді пташини, несе яєчко там своє, не чекає на родини. І летить собі байдуже сонця — волі заживає, а якаб не була пташка то яєчко вигріває. І як вигріє зазулю — то годує-доглядає, їїж діти часто гинуть, бо зазуля все зжирає. Оттак члени із Союзу шнирять в світі як ті лиси, в котреб гніздо яйце знести, щоб молоді вивелися. Отже щоби добре було, надії на то не майте, хочте добра для народу — під рідний прапор єднайтесь. Як будемо під прапор той синьо-жовтий всі єднатись, то й Союз і всі сусіди будуть з нами рахуватись.

Кажуть, що будем у Львові університет свій мати, тільки воно якось дивно: замість вікон будуть ґрати.

Кажуть, що на Україні така радість як у раю; тішаться жиди там дуже, Палестину свою мають.

Кажуть там десь на Волині, то так нас там доглядають, що від наших братів рідних церкви беруть-замикають.

Кажуть, що в других народів нема лиха так богато, в нас тому, що ми не робим, лиш умієм всі кричати.

Кажуть, що для нас є вихід із положення скрутного, тільки треба, щоб для всіх нас провід був в руках одного.

Кажуть десь, що Італійці хочуть цісаря вже мати а нам вже коби хоч Гетьман — змилуйся, о Божа Мати. — *Михайло Оробко*, селянин.

Надіслане.

Виділ Т-ва допомоги Укр. Еміґрантам в Перемишлі, просить всіх Еміґрантів перебуваючих в перемиськім і сусідних повітах, у власному інтересі подати свої докладні адреси на імя Катерини Марченко, Перемишль, адм. „Укр. Голосу“.

Видавець і відвічальний редактор: Осип Сенечко.
З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.